

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50 —
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pötty
soronként 5 kr-ával
számítatnak.

Választások előtt.

Budapest, június 4.

Bizonyos oldalról megint forgalomba hozták azt a híresztelést, hogy a képviselőházat idő előtt feloszlatják. Érdekes, hogy folyton a függetlenségi és 48-as párt Ugron körüli csoportjának orgánumai buzgólkodnak ennek a hírnek a terjesztésével, melynek rendszerint a kormánypárti lapok nagyon rövid életet engednek, már legközelebb megjelenő számaikban alaptalan koholmányok nyilváníják ezeket, az országgyűlés feloszlatásáról szóló híreket.

Már most nem lehet tudni, hogy miért telik olyan különös kedve ennek a függetlenségi frakciónak abban, hogy folyton rémiti önmagát és valószínűleg elbarátait is az országgyűlés feloszlatásának hírével. Azt hiszem, hogy Ugron Gábor gyakori politikai kirándulásával áll kapcsolatban ezen hírek indökénti fellevenítése, hogy így némi aktualitást kölcsönözzenek a különböző vidékeken tartott politikai gyűléseknek. Figyelemre méltó, hogy míg az Ugron-féle frakció és a néppárt majdnem minden vasárnap politikai népgyűléseket tart-

nak, addig a szabadelvűpárt és a többi politikai pártok mélysegesen hallgatnak, még holmi beszámoló beszédekre sem vállalkozik senki a szabadelvűek táborából.

Némelyek azt hiszik, hogy a szabadelvű tábor a jövő választásokon tisztán védelmi harcra követ fegyverbarátaival egyetemben. Mások úgy fogják fel ezt a helyzetet, hogy az új választások oly messze vannak még, hogy esztelenség lenne ilyenkorán fogasztani a puskaport és a municziót. De némelyek, beavatottnak látszó forrás szerint ezt a gondtalan tétlenséget azzal akarják kimagyarázni, hogy az általános hadjárat előtt valószínűleg nyélbe akarják ütteni a közjogi alapon álló pártok egyesítését és akkor egyesített erővel rohanják meg a kerületeket, amelyeket addig a néppárt és az Ugron-frakció szerencsésen feldul. Azonban a kormánypárti taktikának mégis sikerült azt elérni, hogy a néppártot és az Ugron-frakciót egymással alaposan összeveszítette. A klerikális barátsággal, a mint most a házititkoknak a piacra történt kölcsönös kihordásából látjuk, nem alaptalanul vádolt Ugron-párt arra kényszerített, hogy nyilvánosan

bevallja, miként az egyházpolitikai törvények revízióját nem követeli, sőt ezután a maga részéről is követeli azok fenntartását és végrehajtását. A politikai megbizhatatlanságáról híres Polónyi Géza pedig megint elveti a súlykot és a klerikalizmus gyanuját tulzó kijelentéseivel akarja magáról elhárítani, hirdetvén a papi javak államosítását, a lelkészek kizárását a passzív választói jogból, stb. E feletti mérgükben aztán a klerikalizmus közzéteszik Polónyi Géza levelezéseit a néppárt vezérembereivel és vidéki pártelnökeivel. Ezekből a levelezésekből pedig kitünik, hogy Polónyi Géza ádáz aknamunkát folytatott a Kossuth Ferenczessel tartó függetlenségi és negyvennyolczaspárti kerületekben az ottani függetlenségi párti képviselők kibuktatása céljából. — Mikor így az Ugron-párt, a mely a két függetlenségi párttal való egyesítés utáni törekvést oly nagy álarozkodással folytatta, most le van leplezve: neki megy a néppárttal nem tartó, sőt az ellenkező legvénebb klerikalizmus és ultramontán közlöny és előbb alaposan lehordja a néppárt vezéreit, hogy Polónyinak hittek,

TÁRGZA.

Apai örömök.

— Novella. —

Írta: **Mark Twain.**

— Édes lelkem, — szóltam a feleségemhez, a kis Klárára mutatva, ki egy darabka fenyőfán rágicskált, ne hadd a gyereket ezen a fán rágódni.

— De édes fiam, mit árthat az? — szólt a nőm, azonban egyuttal a fa után nyult. Mert a nők a leghelyesebb tanácsot se bírják ellenmondás nélkül megfogadni, legalább a férjes nők nem.

— Kedvesem, köztudomásu dolog, hogy az összes faneműek között a fenyőfa a legkevésbé tápláló, amivel a gyermeket etetni lehetne.

Nőm azonnal visszavonta kinyújtott kezét és duzzogott.

— Tudod, hogy ez nem igaz. Az orvosok egyhanguan azt állítják, hogy a fenyőfa terpeninje igen jól tesz vesebajok és hátgerinczbajok ellen.

— Ah, bocsáss meg, tévedtem. Nem tudtam, hogy kicsikénn veséi és hátgerincei meg vannak támadva és hogy az orvos tanácsolta.

— Ki mondja, hogy a gyermekünk veséje és hátgerince meg van támadva?

— Te czéloztál arra, lelkem.

— Mi nem jut az eszedbe? Soha egy szóval se mondtam!

— De szivem, még két pereze sincs, hogy azt mondtad.

— Hát ha mondtam, mondtam! Nem árt a gyermeknek, ha egy kis fenyőfát rág, ha ép kedve van hozzá, tudod te azt nagyon jól. Én akarom, hogy rágja, punktum.

— Minden további szó fölösleges. Meghajlok érvelésed hatalma előtt és rögtön rendelék néhány ől fenyőfát a legjobb fajtából. Nem akarom, hogy gyermekeim szükségét szenvedjenek, a míg csak...

— Kérlek menj az irodába és hagyj békében. A legártatlanabb megjegyzést se teheti az ember, hogy te azt fel ne hányád és óra hosszákig ne kommentálnád, míg azt se tudod már, mit beszélsz. Különben azt sohase tudod.

— Legyen úgy. De utolsó megjegyzésedből a logika teljesen hiányzik, mert...

Be se fejezhettem a mondókámat, mert feleségem mint a szélvész kirohant az ajtón és magával vitte a gyereket.

Délben holthaltvány, dult areczsal sietett elém.

— Oh Mortimer! Egy új diphteritis eset. A kis Corda Gyurika!

— Van még remény?

— Nincs. Istenem mi lesz ebből?

Rövid idő mulva a dada behozta Klárikánkat, hogy jó éjt kívánjon nekünk és hogy az anyja elmondja vele a szokott esti imáját. Midőn odajutott „Le-

fekszem kis ágyacskámba“, egyet köhögött. Nőm visszahanyatlott székébe mintha, a guta ütötte volna meg. De a következő pillanatban már összeszedte magát. Megparancsolta, hogy a gyermek ágyát hozzák be a mi hálószobánkba és maga látott utána, hogy a rendeletet rögtön végrehajtsák. A dolog rögtön meg volt. A nőm öltöző szobájában megvetették a dada ágyát. De akkor eszébe jutott, hogy a másik gyerek messze van tőlünk és ha éjjel az is megkapná a diphteritist... Szegény feleségem újra elhalványult.

Visszaczipeltük hát az ágyat a gyermekszobába és magunknak a szomszéd szobában vetettük meg a fekhelyünket.

De alig jutottunk rendbe, midőn feleségemnek eszébe jutott:

— Hátha Klárikáról rá ragad a betegség a kis fiacskánkra?

Ez a gondolat új rettegéssel töltötte el és viribus unitis se tudtuk elég gyorsan kiczipelni az ágyat, ámbár nőm is oly lázas izgatottsággal segített, hogy az ágyat majd hogy darabokra nem zuzta.

Lehurezokodtunk hát újra. De lenn nem volt, hogy hova fektessük a dadát és ennek hosszú évi tapasztalatai, így szólt a feleségem, megfizethetetlen becsüek. Az egész czók-mókkal visszaczihe-lődtünk hát saját hálószobánkba és örültünk, mint vihar után a madarak, ha meglelik puha fészkeket.

Feleségem a gyermekszobába ment

aztán az Ugron-párttal szembe állítja a Kossuth-pártiakat mint becsületes politikusokat, — kik elveiket és meggyőződésüket követik, míg Ugronék dicsőtelen kalandor-politikát folytatnak. — Egyszersmind felhívja olvasóit, hogy se az aulikus, Lueger-féle svarsz-gelb politikát követő néppártot; se ezt a megbízhatatlan függetlenségi Ugron-pártot ne támogassák; mert ezek rosszabbak a Kossuth-pártnál, még a szabadelvűpártnál is. A legutóbbi néppárti és Ugron-párti népgyűléseknek tehát megvan az eredményük, hogy egyrészt az Ugron-párt és a néppárt között, másrészt magában a klerikális párt kebelében áthidalhatatlan szakadás állott be. Így tehát a szervezkedés helyett inkább szétütöttek az egyes kerületekben a talán tömörülésre kész különböző árnyalatu és politika hitvallású választók között. Ugronék jóformán a túlzó radikális és szocialista álláspontra vannak szorítva, a melylyel szemben aztán a Kossuth Ferencz mérsekelt, szabadelvű függetlenségi pártja joggal hivatkozhatik az ország józan közvéleményének támogatására; a néppárt pedig teljesen izolálva, minden oldalról fedezet és segítség nélkül marad. A főpapság semmi esetre sem támogathatja ezt a néppártot, melyet minden párt ellenségének tekint. De az alsópapság is megcsalódva ennek a néppártnak szervező képességében, tömegestől hátat fordít neki, mert tudja, hogy a revíziót ezzel a párttal soha el

nem éri. Egyébb okok pedig csakugyan nem fűzhetik ehhez a néppárthoz, mely minél inkább „szervezkedik“ annál, több ellenséget szerez magának. Utolsó fegyverét, a templomi szószéknek politikai korteseszközül való felhasználását, melylyel tudvaleg a nép legértelenebb osztályára lehet hatni, a választás ügyekben a kuriai biráskodásról szóló törvény szintén kiesavarta a papság kezéből.

Érdekes politikai tünnek magának ennek a választási ügyekben való kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslatnak sorsa. A mostani politikai áramlat kellett ahhoz, hogy ebből a régóta hajsolt javaslatból végre törvény legyen. Ez a javaslat az általános választások előtt úgy van odaállítva a Ház elé, mint a szinképelemző üveghasáb, melyen most még egyszer elemeire, saját színeire bontják fel a képviselőházat. Ismét csak liberális és anti-liberális táborra oszlik az egész Ház; a közbeeső különböző párt-politikai vámvonalak korlátai lehullanak ezen javaslat körül. Éppen azok a politikai csoportosulások tapasztalhatók, amelyeket az egyházpolitikai törvények körül láttunk.

Azt hisszük, hogy ez az utolsó nagyobb parlamenti küzdelem előképe a jövő képviselőválasztásoknak, melynek határideje azonban mind ez ideig bizonytalan.

R.

— **Belföldi hírek.** (A kuriai biráskodás és a főrendiház.) Jól értesült forrásból azt jelentik nekünk, hogy a főrendiház ultramontán elemei a kuriai biráskodásról szóló törvényjavaslat kilencedik szakasza ellen, amely a papoknak választási izgatásai ellen irányul irtó hadjáratra készülnek. Információink szerint gróf Zichy Nándor, a főrendiház fekete hadainak vezére, kiadta a jelszót, hogy e paragrafus megdöntése a néppártra nézve egyszerűen életkérdés lévén, az ultramontán főrendi tábornok ugyanolyan erőfeszítéssel és elszántsággal kell ellene sikra szállani, amint annak idején az egyházpolitikai reformok ellen. — (A millenniumi népiskolák.) A honalapítás ezredéves emlékeztetének megünneplése alkalmából a törvényhozás, mint tudva van, négyszáz új népiskolának föllállítását határozta el. A millenniumi népiskolákat 159 községben már tényleg megnyitották, a többi pedig a jövő tanév elején fogják megnyitni, minthogy a szervezésükhöz szükséges költségek csak az új tanévtől kezdve állanak rendelkezésre. Ugy a már tényleg megnyitott, mint az ezután szervezendő millenniumi iskolák ünnepélyes fölavatása az ezredéves országos ünnepélyek ő felsége által jóváhagyott programjába fölvétetett s a folyó év szeptember havában fog megtörténni.

— **Külföldi hírek.** (Felmentett hadvezér.) Baratieri szudáni olasz hadvezér felett hat napig folyt tárgyalás véget ért. Az ügyész visszavonta azt a vádat, hogy Baratieri a parancsnokságot hűtlenül elhagyta, fentartotta azonban, hogy a hadsereget hanyag módon és az ellenség haderejének félreismerésével biztos vereség felé vezette és ezért büntetésül tíz évi várfogságot és lefokozást kért rá-méretni. Szívesen elismerem — mondotta az ügyész, hogy a vádolt nagy érdemeket szerzett magának azelőtt a haza körül. Amidőn pedig ma elítélését kérem, csak a kötelességnek engedek. De ha önök, uraim, úgy vélik, hogy itt nem büntényről, hanem csak sajnálatos tévedésről van szó, ítéletük előtt szívesen meghajlom. A hadsereg és az országra nézve sokkal

hogyan nagyon meleg-e egy beteg gyermeknek?

— Végre visszajött a kocsis s jelentette, hogy a házi orvos maga is fekvő beteg.

Nőm fátyolozott szemekkel nézett rám és tört hangon suttagó:

— A sors keze. A végzet. Sohse volt még beteg, sohse. Oh bűnös életet éltünk. Mondtam én azt mindig. Ime itt a következménye. Gyermekünk nem fog fölgyógyulni. Adj hálát az Istennek, ha te ártatlannak tudod magad érezni, én sohse fogok magamnak megbocsátani.

A lehető legkiméletesebb szavakkal fejtegettem, hogy biz én nem látom be, hogy mi könnyelmű életet éltünk volna valamikor.

— Oh Mortimer, Isten iszonyu, fenyítő haragját akarod gyermekünk ártatlan fejére zúdítani?

Aztán könyekre fakadt, de csakhamar felkiáltott:

— A doktor valószínűleg küldött valami orvosságot.

— Persze, itt van. Csak vártam, hogy szóhoz juthassak.

— Add ide hát, nem tudod, hogy minden percz drága. De minek is küldött orvosságot, ha tudja, hogy gyógyíthatatlan?

En erre azt válaszoltam, hogy ahol még élet van, ott lehet remény is.

— Remény, Mortimer, te nem tudod már, mit beszélsz. Isten bizony úgy beszélsz, mint egy ujszülött gyerek. Kérlek, légy szíves — Isten engem úgy segéljen,

— De edes szivem, egy evőkanál tán sok lesz.

— Kérlek, ne izgass fel. Nesze babám, itt van egy kis jó orvosság, Kláríkám, aranyom, akkor meggyógyul a kis Kláríka. Ugy babám, drága, hajtsd le a piezi fejecskédet a mama keblére — aludj babám, — Mortimer, tudom nem éri meg a reggelt. — Mortimer, tán minden fél órában adnánk egy evőkanállal — oh Mortimer, kell, hogy belladonnát adjunk neki és aconitet. Hozzál belladonnát — Mortimer. Kérlek, ne avatkozzál a dologba, bizd csak reám, te ehhez úgy sem értesz.

Aztán lefeküdtünk és rögtön el is aludtam. Egyszerre felkelt a nőm.

— Fiaeszkám, nyitva van a kályha csapóajtaja?

— Nem.

— Gondoltam azt mindjárt. Kérlek, nyisd ki hamar, hideg van itt nagyon.

Felkeltem, aztán újra lefeküdtem és elaludtam. De nőm újra felzavart.

— Edes fiam, nehezedre esnék magadhoz tolni a gyerek ágyát, közelebb van a kályhához.

Megtettem, de az ágy megakadt a szőnyegben és a gyerek felébredt. Ujra elaludtam, csak mint távoli hullámsuttogás esengett fülembé nőm altató dala, melylyel a felkeltett gyermeket újra el-

— Hogy van az, hogy a kicsike oly mélyen alszik?

— De edes fiam, nem alszik-e a gyermek mindig akár csak a mormota?

— Tudom, tudom; de ma alvása olyan nyugtalanító. Olyan... olyan... olyan szabályosan lélegzik, hogy az rettenetes.

— De édesem, hiszen a gyermek mindig szabályosan lélegzik.

— Tudom, tudom, de ma olyan valami rettenetes van abban; a dada fiatal és tapasztalatlan, akarom, hogy a gyermekszobában Mari is maradjon, hogy közel legyen, ha valami történik.

— Ez jó gondolat. De ki fog neked itt segítségre lenni?

— Te. Különben ilyen esetben magam kell, hogy végezzek mindent.

— Kedvesem, én szívtelenségnek tartanám, ha én itt hortyognék az ágyban és a betegápolást egyedül rád bízom.

De nőm addig beszélt, míg kibékített az ő tervével; az öreg Mari végre kihurczkoltott hát a szokott helyére, a gyermekszobába.

Kláríka álmában kétszer köhécselt.

— Még nem jön az az orvos? Mortimer, kérlek ez a szoba tulfütött, zárd el a kályhát, kérlek. Gyorsan.

Lezártam a kályha csapó ajtaját és a hőmérőre néztem, magamban elgondolkodva azon, vajjon 15° Reaumur csak-

— Nem.

— Gondoltam azt mindjárt. Kérlek, nyisd ki hamar, hideg van itt nagyon.

Felkeltem, aztán újra lefeküdtem és elaludtam. De nőm újra felzavart.

— Edes fiam, nehezedre esnék magadhoz tolni a gyerek ágyát, közelebb van a kályhához.

Megtettem, de az ágy megakadt a szőnyegben és a gyerek felébredt. Ujra elaludtam, csak mint távoli hullámsuttogás esengett fülembé nőm altató dala, melylyel a felkeltett gyermeket újra el-

jobb, ha egy boldogtalan, mint egy bűnös tábornoka van. A védő rövid beszéde után a hadbíró tanácskozásra vonul vissza. Ejjeli 11 órakor hirdették ki a vádolt előtt az ítéletet, amely öt szavazat-egyenlőséggel Baratierit felmentette.

Országgyűlés.

Budapest, június 14.

A kuriai bíraskodás 7-dik §-sa még szombaton szőnyegen volt s Visontai, Issekutz és Kolozsváry Kiss István támadtak ellene. Erdély Sándor igazságügy-miniszter kimutatta, hogy a szakasz rendelkezései az eddig divott és tulesigázott ellátási költségeket szorítja minimális korlátok közé. Ezzel pedig csak szolgálatot teszik a választások tisztaságának.

A 8. §-nál Mohay Sándor előadó az előző szakasszal szemben támadt aggodalmak eloszlatására, módosítványban indítványozta, hogy az ellátási költségeket a törvényhatóságok állapítsák meg területeikre.

Szalay Imre felszólalására Erdély igazságügy-miniszter utal arra, hogy az ellenzéki képviselők állandó zajongása lehetetlenné teszi a tárgyalások figyelemmel követését. A szakasz ellen szóltak még Kossuth Ferencz, Molnár Józsiás, Szentiványi Kálmán, Lukács Gyula, míg Horánszky Szalay indítványát módosította akként, hogy a törvényhatóságok területekre egyenlő ellátási költségeket állapítsanak meg. Herman Ottó azokról az időkről beszélt, a mikor még egész sora volt a mandátumoknak, a melyek nem kerültek pénzbe.

Gajary Odön Herman Ottó felszólalásából azt a konzekvenciát vonja le, hogy imhol az ellenzéki mandátumok is pénzbe kerülnek. Ebből a szempontból is érthetetlen tehát, hogy a szakasz ellen propagálnak a balférlől. Ha csakugyan kerülnek a mandátumok költségbe, akkor a törvényhozásnak feladata, hogy ezt a költséget a minimumra szállítsa le. Ennek oka, hogy ő a szakaszt készséggel megszavazza.

Madarász József, Vajay István, Polónyi Géza és Visontai Soma szólottak még s

aztán Mohay előadó visszavonta indítványát, mire a szakaszt változatlanul megszavazták.

A 9. §-nál Mülek Lajos, a 10 §-nál Sima Ferencz törleszt indítványoztak. Erdély miniszter és Mohay Sándor előadó felszólalása alapján a szakaszokat elfogadták, ép úgy, mint 11., 12., és 13. §-okat.

Itt a vitát megszakították s következtek az interpellációk.

Ugron Gábor nem helyesli azt a két elűtő mértéket, a mivel Goluchowski gr. külügyi expozéja egyrészt Romániát honorálta, másrészt pedig Törökországot leszóltta, vagy a mikor általában az egész keleti politikáról szólt. Felvilágosítást kér mindezekről a miniszterelnöktől.

Holló Lajos Luegerék „inpertinens” támadását teszi interpelláció tárgyává, a melyért retorziót kér.

Amerikai vélemény a milléniumról.

Komlóssy Miklós ur, lapunk egyik legrégibb munkatársa, ki hosszabb időt töltött Amerikában, a mult héten egy amerikai barátjával, találkozott a kiállításon, a kivel érdekes beszélgetést folytatott Magyarországról s a millénium ünnepléséről. Komlóssy ur az amerikaival folytatott beszélgetését a „Budapesti Hirlapban” a következőkben írta le:

Amerikai barátom — írja — whiskeyt keresett, de a kiállítás összes területén nem tudott whiskeyt kapni s így cognacra szorult. Egyik cognacos pavilonban találkoztam vele s mindjárt égre-földre esküdözött, hogy az olesó amerikai rozspálínka (a whiskey) sokkal jobb a legdrágább száz csillagos magyar cognacnál.

— Az lehet — mondtam — de egyébként hogy tetszik neked Budapest? (Amerikában mindenki tegezi egymást.) — Great! A second Chicagó! — felelé.

Könnyű volt neki a felelet, már egy hete keresgéli a whiskeyt és e közben annyi tapasztalatot gyűjtött, hogy csak úgy ömlött a szájából a dicséret.

A fölvonuláson kezdte, a minőt szerinte

más nemzet nem állithat elő. Dicsérte a fényt, a banderisták magatartását, a népjózságát és a kitünő rendezést.

Majd a kiállításra tért át. Ha nem tudná, hogy ez mind magyar erőből lett ki, azt híné, hogy ez nem országos, hanem világkiállítás. A hely megválasztása, az épületek szilárdsága, sokkal jobb, mint akár a philadelphiai, akár a chicagói kiállításon volt. De legjobban el volt ragadtatva a történelmi kiállítástól. Nem esoda, nekik alig van történelmük. — Az a kincs a mi ott össze van halmozva, méltó helyet foglalna el a *British Museum*-ban, — mondtotta.

Megnézte a székes főváros pavillonját. — What a wonder city, this *Pjuda Pest* will be — kiáltott föl, ha mind azok a hidak, utca szélesítések létre fognak jönni.

A forgalom meglepte. A sok villamos vasut, különösen az Andrássy-ut alatti, egészen elragadta. Amerikában még mindig a Trolley-rendszer a tulnyomó, azért tetszett neki a körüti a legjobban.

A Telefon Hirmondóra, a melyet az egész világon nem látott, azt jegyezte meg:

— Mily hamar megvalósult a Bellamy Edward *Looking Backward* című könyvében leirt felfogás, a hol közös konyháról, közös koncertről van szó, de csak a huszadik században, még annak sem az elején.

Republikánus létére, roppant dicsérte felséges királyunk és uralkodónk tapintatát.

Cleveland csak a megnyitásra ment el Chichagóba, aztán felé sem nézett többé. Ferencz József király pedig napokat tölt a kiállításon. A díjlovaglason is ott volt az amerikai. A honvéd huszárok lovasokéhoz, bár a prairie fiai jobban oda vannak növe a lóhoz, mint a huszárok; ez azonban katonai rendszer lehet.

— Kedves kollégám! mondtam. Nem vagyok én hozzászóvka, hogy amerikai ember ne mondjon igazat, mondd el már azokat a hátrányokat is, a melyeket a te tapasztalt szemed látott és praktikus gondolkodásod nem talált helyesnek? Nem

altatta, aztán álmoságom ködfátyolán keresztül újra nóm szava esendült fülembé.

— Csak volna egy kis ludzsirunk. Mortimer kérlek, csengess.

Félálomban leszálltam az ágyról és ráléptem a macskára, ki miákolva tiltakozott erélyes fellépésem ellen, én egyet akartam rajta rugni, de a székbe ütöttem bele a lábamat.

— De Mortimer, mit esavarod fel a légszeszt, felköltöd a gyereket.

— Mert szeretném látni, mennyire sérült meg a lábam.

— Akkor nézd meg kérlek a székét is, fogadni mernék, hogy eltörött és a szegény czicza....

— Na csak a cziczáról hallgassunk. Mindez nem történik, ha Mari itt maradt volna és megcsinálta volna ezeket a dolgokat, a mik inkább vágnak az ő szakmájába, mint az enyémbé.

— Mortimer, szégyeld magadat, hogy tudsz így beszélni. Szomorú, hogy ezeket a csekélységeket nem végezheted abban a rettenetes perczenben, midőn gyermekünk...

— Jól van, jól, már megteszek én mindent. De ezzel a csengővel nem lehet senkit felkelteni és most ugy alusznak, mint a mormoták. Hol van a libazsir?

— A gyermekszoba kandallóján, kérlek menj le és szólj Marinak.

Felhozta a zsirt és lefeküdtem.

— Mortimer, nagyon hideg van itt, nem merem bedörzsölni a gyermeket. Nem lennél oly szives egy kis tüzet rakni. Csak fel kell hogy gyujtsuk.

— Mortimer ne ülj itt, mert halálra hűtöd magadat. Feküdj le.

— Kérlek, mielőtt lefekszel, adj a gyerekeknek még egyszer orvosságot.

Ezt is megtettem. Nóm a gyermek ébrenlétét felhasználta arra, hogy jól bedörzsölje libazsiral, én meg arra, hogy elaludjak.

— Mortimer, itt léghuzam van. Semmi sem oly veszélyes ennél a betegségnél, mint a léghuzam. Kérlek, told az ágyat a kályha elé.

Engedelmeskedtem és újra beleakadtam a szőnyegbe, és ingerülten beledobtam a tűzbe. Nóm kiugrott az ágyból, hogy megmentsen a veszélyben forgó szőnyeget és néhány boszus szót váltottunk. Aztán elaludtam két perczre és újra felkeltem, hogy lenmagborogatást csináljak a gyerekeknek.

Hanem a tűz nem állandó erő, minden negyed órában fel kellett hát kelnem és nóm felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy az orvosságszedés közötti szüneteket tíz perczrel megrövidítse. Időközben felújítottam a lenmagborogatást, mustár és másféle borogatást raktam mindenüvé, ahol csak egy kis szabad hely volt a gyerek testén. Reggel felé kifogytunk a fából és nóm arra kért, hogy hozzak fel egy kis fát a pinczéből.

— De édes fiam, szóltam, ez kissé fárasztó munka és ugy hiszem a gyerek nem fázhatik, mikor annyi borogatás van a testén.

Egy ideig fölhorodtam a fát a pinczéből, aztán lefeküdtem és végkimerültsé-

gemben mélyen elaludtam. Már világos reggel volt, midőn éreztem, hogy valaki megfogja a vállamat.

Nóm állt az ágy szélén és fulladozva, tágra meredt szemekkel bámult reám. Mikor végre szóhoz jutott, szakadozottan hebegte:

— Mortimer, vége van, vége. A gyerekek izzad. Mit tegyünk?

— Az Istenért, de rám ijesztettél. Nem tudom, mit tegyünk. Vedd ki az ágyból és fektesd oda, ahol léghuzam éri.

— Szamar! Nem várhatunk egy perczig sem. Menj az orvoshoz és hozd ide élve vagy halva, halld?

Kihurezoltam a szegény beteg embert az ágyból és magammal hoztam. Ránézett a kicsikére és kijelentette, hogy nem fog meg halni. En boldog voltam, nóm pedig olyan haragra gyult, mintha az személyes sértés lenne. Továbbá azt mondta az orvos, hogy a köhögés onnan ered, mert valami csiklandozza a gyerek torkát; be is adott neki valamit, amitől erősen köhögött és azonnal ki is köpött egy pár faszilánkot.

— Nincs ennek a gyerekek diphteritise, csak egy kis fenyőfát rághatott és ezek a szilánkok jutottak a torkába, a mi aztán köhögésre ingerelte. Nem fog neki megártani.

— Nem, nem, magam is azt hiszem. Sőt ellenkezőleg, a fenyőfa terpentinjé nagyon jó gyerekbetegségek ellen. Kérdezze meg csak a nőmtől.

találod, hogy minden drága? Étél, ital, lakás.

— Dehogyan drága! Megebédek jól, itallal együtt, két forintból, a mi Amerikában két dolláromba került volna. A szobám sem volna drága, ha az a sok ezafrang nem lenne mellette. Gyertyáért külön kell fizetni, szappanról magamnak kell gondoskodni. Ezeket változtatni kell, ha nagyvilági város akartok lenni. Aztán nincs egyöntetűség. Amerikában egy pohár sör ára 5 cent, akár Pabst gyártja Milwaukee-ban, akár Ehret Newyorkban. Itt ugyanazon gyártású sör egyik helyen 9, másutt 11, a kiállításban pedig 14 krajczár. Miért nem 10 vagy 15? Krajeároskodó nemzet soha sem lehet gazdag... Baj az is, hogy oly régi irástudó nemzet, mely a könyvnyomtatás mesterségét oly régen üzi, még most sem tud olcsó nyomtatványt előállítani. A második nagy lókiállítás 52 lapra terjedő katalógusának az ára 50 krajczár volt. — Hát ki hallott ilyet! Tíz krajczárnak kellene lenni, hogy mindenki megvehesse. Sőt ingyen kellene adni. Itt még a szinlapért is fizetni kell. Tudom megbojoktoltok azt az amerikai menager-t, a ki szinlapért pénzt merne követelni. Ott a szinlap egész könyv, melyben a hirdetésekön kívül olvasmány is van.

Altalában a nyomtatványokat, könyveket igen nagy áruknak találta. Talán az az oka, hogy kereskedőink, iparosaink nem nyomtatnak csinos üzleti reklámokat.

Más kiállításból halomra hordják haza a sok ingyenes csinos tárgyakat (legyezőt, könyvecskét), melyek évekig hirdetik a kiállító áruját, az illető kereskedő címét az almárium tetején.

Az a megjegyzése is volt az amerikaiainak, hogy kevés a gyermek a kiállításban. Hát mikor tanuljon a gyermek? Mikor lásson valamit? A mit ilyenkor lát, az örökké befolyással van a gyermek elméjére. Rendezni kellene külön gyermek-napokat. Altalában a külön napoknak nagy barátja az amerikai. Minden vasárnapot, vagy legalább a hónap első vasárnapját bizonyos meliéknevével látni el. Így lehetne: a magyarországi oláhok napja, a tótok napja, horvát-nap, a tiszántuliak napja stb. Fogadást ajánl, (kevesebbe nem mint egy millió dollárba), hogy a fiúmeiek napján 200,000-nél többen jönnének fel, az ország minden vidékéről, már csak azért is, hogy megmutassák a magyarok, hogy mennyire szeretik azokat, a kik őket is szeretik.

Még a Munkácsy *Ecce homo*-ját hozta elő, sajnálkozva, hogy a kép nem kerülhet Amerikába, pedig John Wanamaker, a kinek 27 krajczáros bazárja van Filadelfiában és körülbelül 3000 segéddel és kisegítő leánnyal dolgoztat, ezért is megadná a félmillió frankot, mint a *Krisztus Pilátus előtt* című képért. Különben a jó John főpostamester is volt, a vasárnapi iskolában pedig rendes tanító most is, élete meg a legnagyobb összegre van biztosítva az összes amerikai milliomosok között.

Az állatkerti látványosságról is dicsérőleg szólt. Sajnálja, hogy Hagenbeck idomított bestiáinak jobb helyet nem épített. Chicagóban gyönyörű arenája volt, afrikai, indiai és polineziai gyűjteményei a falakra voltak rakva. Oly látogatottságnak is örvendett, hogy azt mondják: az öreg Barnum háromszor fordult meg a sirjában.

NAPI HIREK.

— **Ötven éves jubileum.** Városunk legrégebbi pénzintézete, a Debreczeni Első Takarékpénztár ez év július 1-én tölti be fennállása ötvenedik évét. A nevezetes évfordulót multjához, nagyságához méltó

emlékekkel fogja megörökíteni. *Szücs* Mihály, gazdasági tanintézeti igazgatóval, az országszerte ismert jeles közgazdasági íróval megíratta ötvenéves történetét. Hatalmas, 320 oldalra terjedő derék munka ez, nagy gondnal összeállítva és a gazdag pénzintézet bőkezűségéből remeke a sok-szorosító iparnak, dicséretére a város ősi könyvnyomdájának. Az érdekes könyvet közelebb kimerítően fogjuk ismertetni. Most csak annak felemlítésére szoritkozunk, hogy a vaskos könyv kilencz részre osztva ismerteti Debreczen közgazdaságát a jelen század derekán; a takarékpénztár létesítése körül megindult mozgalmakat; kifejti áldásos működését és gyors fejlődését a legujabb időkig. Megtaláljuk benne a vezetőség és tisztviselőkar, választmány, igazgatóság, felügyelő bizottság tagjainak életrajzi adatait és elbűnk tárja az üzletágak fejlődését, számbeli eredményeit, a jótékonyság nagy arányu gyakorlását; végül az igazgatók arcképeinek a legrégebb és legujabb czinkografizott rajzának, a legelső aláírási iv hü másolatának és különféle grafikai táblák közlésével teszi szemléltetőbbé az ötven esztendő fényes történetét. A jubiláris *diszközgyűlést* f. hó 28-án tartja meg a takarékpénztár a kereskedelmi akadémia disztermében, amely intézetnek egyik legnagyobb alapítója.

— **Vasuti gyűlések.** A *debreczeni-h-nánási* vasut-részvénytársaság igazgatósága tegnap Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester elnökle alatt ülést tartott, a melyen megállapították a mult évi mérleget, a mely 52,787 frt 20 kr tiszta hasznot mutat fel és kitérték az évi rendes közgyűlést június 29-ikére. A debreczeni-h-nánási vasut mult évi haszon eredménye kedvezőbb minden eddiginél s az felülmulja még a szállítási adó behozatala előtt elért eredményt is. — Ma délelőtt pedig a *debreczeni-n-életaderecskei* vasut-társaság igazgatósága ülésezett. Az évi rendes közgyűlést június 30-dikára tűzte ki.

— **Bába-képezde Debreczenben.** Dr. *Tóth* Lajos, a közoktatásügyi miniszteriumba beosztott egyetemi orvos-tanár, tegnap városunkban időzött, hogy az országgyűlés által Debreczennek megszavazott bába-képezde helyisége és a kórházzal való viszonya felett a város kiküldöttével tanácskozzék. A miniszter képviselője belenyugodott abba, hogy az északkeleti Magyarországon számára szülészneket képző új tanintézet a női betegeknek épült belgyógyászati, sebészeti és szülészeti pavilonban helyeztessék el, de csak ideiglenesen és addig, a míg a szülészeti osztály külön önálló helyiséget kap. Az új elhelyezés, a kórház kibővítése nem csupán a bábaképezde érdekében szükséges, hanem sürgeti azt a kórház tulsufoltsága. Három éve még, hogy felépült és a szenvedő emberiségnek átadatott a pavillonrendszerű kórház, a melyről akkor mindenki azt tartotta, hogy évtizedekig kielégíti az igényeket. Mégis három év mulva már annyira szaporodott a betegek létszáma, hogy csaknem minden pavilonban több beteget kénytelenek beszorítani, mint ahány ágyra rendeztetett be egy-egy kórterem. Így például a sebészeti osztályon 28-ról 40 re emelkedett az általános

beteg-létszám. A kórházi bizottság már egy évvel ezelőtt sürgette a sebészeti, belgyógyászati, szemészeti pavillonok kibővítését emeletessé építéssel. A tanács pedig meg is tette e végből az első lépést, midőn a mérnöki hivatal tervek és költségvetés készítésére utasította. A bábaképezde f. év őszén nyílik meg. — Vezetője dr. *Kenézy* Gyula, ez a jeles nőgyógyász, lesz.

— **Tizenöt éves találkozó.** A debreczeni kollegiumnak azon volt növendékeit, akik 1881. június 29-én tették le az érettségi vizsgát, *Süss* Béla akad. igazgató, dr. *Benedek* János és dr. *Tüdös* János ügyvédek, lendületes körlevélben figyelmeztetik 15 éves találkozás iránt tett fogadtatásukra és felkérlik őket, hogy f. évi jul. hó 1-jén déli 12 órakor a Bika vendéglőben gyűljenek össze. Az egykori tanulótlársak még azon nap tisztelegnek volt tanáraiknál. D. u. 2 órakor a Nagyerdőn együtt ebédelnek. Másnap pedig kirándulnak a Hortobágyra.

— **Értekezlet mezőőrség ügyében.** Igen fontos értekezlet lesz holnap, kedden délután 4 órakor a városházán. A földmivelésügyi miniszter megbízásából Debreczenbe érkezik *Németh* József miniszteri titkár, hogy a városi hatósággal, a gazdasági és intéző bizottsággal és a tanya-birtokos gazdákkal a mezőrendőrségről szóló törvénynek a mezőőrökre vonatkozó szakasza módosítása felett tanácskozzék, — a mely iránt közelebb nagy küldöttség járt fenn a földmivelésügyi miniszteriumban. Ez értekezletre felhívjuk az érdekelt gazdaközönség figyelmét.

— **Közigazgatási bizottsági ülés a megyénél.** Hajduvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartotta meg június havi rendes ülését gróf *Dégenfeld* József főispán elnökle alatt. Az ülésen az egyes szakreferensek tették meg jelentéseiket a vármegye mult havi életére vonatkozólag s apróbb fontosságú folyó ügyeket intéztek el.

— **Halálozás.** *Németh* Andrásné, szül. *Berger* Anna Mária asszony folyó hó 13-kán, reggeli 4 órakor, életének 33-ik, boldog házasságának 12-dik évében, hosszas szenvedés után esendesen elhunyt. Földi részei folyó hó 15-én délután 4 órakor fognak Kis-Várad-uteza 3476. sz. háztól, a róm. kath. egyház szertartása szerint, a Szent-Anna temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent-mise áldozatot folyó hó 16-kán délelőtt 9 órakor tartják meg.

— **A debreczeni izr. iskolaszék és a német nyelv.** A debreczeni izr. elemi iskolában, melyet germanizálással s majdnem hazafiatlansággal vádoltak a minap, midőn szembeszállott a közigazgatási bizottságnak egy rendeletével, a jövő iskolai évtől kezdve nem lesz kötelező tantárgy a német nyelv. Ezt a határozatot hozta egyhangulag az iskolaszék f. hó 12-én tartott ülésében dr. *Balassa* József és dr. *Bakonji* Samu iskolaszéki tagok indítványára és így megmutatta az iskolaszék, hogy a mit a közigazgatási bizottság szerinte illetetlen parancsszóra megtagadott, azt a legnagyobb készséggel teljesíti a saját elhatározásából. Most már csak az volna kívánatos, hogy a jó példát kövessék más felekezeti iskolák is *Debreczenben*, melyek közül egyikben-másikban szintén tanítják a német nyelvet.

— **Csoportos felrándulás a kiállításra.** A debreczeni ev. ref. főgymnasiumból mintegy 100 növendék jelentkezett az ezredévi országos kiállítás megtekintése céljából rendezendő

tanulmányutrá. A növendékeket négy tanár fogja kísérni. A felrándulás ideje később fog megállapíttatni.

— **Nem lesz közgyűlés.** Azon hírrel szemben, hogy június 18-dikán rendkívüli városi közgyűlés lesz, illetékes helyről kapott felhatalmazás alapján kijelentjük, hogy a városházán erről a rendkívüli közgyűlésről semmit sem tudnak.

— **Szobaláz.** Nagy riadalmat okozott tegnap este, kevéssel 9 óra után Miklós-utczán az 1956. sz. háznál egy petróleumlámpa eltörése. Az első lakosztályban senki sem volt odahaza, csak egy leánycseléd, a ki ágyalmai akart az utczai szobában. Az égő lámpa véletlenül eltört és egy csipkefüggöny tüzet fogott. A leány kiabálására többen berohantak az utczáról és hamarosan eloltották a lobogó tüzet. Tűzoltók is kivonultak, de mire megérkeztek, már megszűnt a veszedelem.

— **Vitás kép.** Mostanában több fővárosi lap azt a hírt közölte, hogy a múlt századbeli debreczeni országos vásár képét, amelyet Debreczen városa a kiállítás kereskedelmi és pénzügyi pavillonja számára 4000 frtért Pataky Lászlóval festetett, a megrendelő város vonakodik átvenni és szakértő küldöttség véleményét fogja kikérni. Ehhez vonatkozólag jelenthetjük, hogy szakértők kiküldésére nincs semmi szükség, miután a kiállítás igazgatósága saját megbízottai és Vágó Pál festőművész meghallgatása után a képet három rendbeli javítás után már két hét tel elzött átvette. Simonffy Imre kir. tan. polgármesternek és a tanács tagjainak, akik a múlt héten Budapesten jártak, volt ugyan még némely kifogása a kép ellen, főként a város régi látóképét feltüntető háttér és néhány vásári alak ellen, — de Pataky kérésére azokat is részben már kiigazították, részben ki fogja igazítani, a tanács által adott utasítás szerint.

— **Értesítés.** A helybeli nőegyesület által létesített *női páriszkola* munka-kiállítása 1896. június 17-én kezdődött s tart június 21-ig. A munka-kiállítás megtekinthető 20 kr. belépő-díj mellett d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig. A szülőket és a nagyközönséget tisztelettel meghívja a felügyelőbizottság.

— **Dankó Pista Debreczenben.** Meghalljuk hát mi is *Dankó Pista* országos zene-szerző nótafáján azokat a szébbnél-szebb édes bus magyar nótákat zengeni, melyektől ez idő szerint vízhangzik az ország minden vigalmi helye, vagy hangverseny terme, mert azokat huzza minden ezigány, azokat éneklé annyi dalos ajk. Kétféle hangverseny társulatával holnap érkezik Debreczenbe az ország jelenleg legnagyobb népdal költője, ki a közelmúlt időkben egymásután nyerte el pályázatokon szépséges magyar népdalaival az azokra kitűzött díjakat, száz meg száz pályázó között. *Dankó Pista* ismertetésére különben már alig van szükség; dalival rég belopta magát a magyar szívekbe; gyönyörű nótáiban ismeretes a fővárosi szalonokban és a nép minden többi rétegében. Most 20 napig a budapesti *Konstantinápolyban* általános tetszés között működött. Társulata 14 tagból áll; ezek között van 3 szoprán, 1 alt énekesnő, 2 tenor, 2 bariton énekes, 2 basszista, 1 harmonium művész, 1 másodhegedűs, 1 társulati titkár és maga *Dankó Pista*, mint első hegedűs, karmester és igazgató. Hangverseny műsorából érdekesnek tartjuk a következő részt mint II. szakaszt közölni: 1. sz. Szólo. „Zug a szélvész, háborog a balaton...” Az „Új idők” pályázatán 300 koronás első díjjal jutalmazott pályamű. Szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét *Dankó Pista*, Énekli: *Csorba János*, a mintabetyár. — „Piros rózsá tövéről...” szövegét és zenéjét írta *Dankó Pista*, énekli *Csorba János*. 2. szám. „Hegedűszóló.” Idegen szerzőktől és *Dankó* nótáiból. Előadja: *Dankó Pista*, zongorán

kiséri *Helvey Gyula*. 3. szám. Quartett és duett. „Rám se nézett, mikor én őt megláttam”, szöveg. írta *Pap Zoltán*, zenéjét *Dankó Pista*. Énekli az egész személyzet. Duo. Pokol-nóta. Szövegét és zenéjét írta *Dankó Pista*. Énekli: *S Berezik Margit* és *Erczkövy Károly*. 4. szám. Kanász-dal. Szövegét írta *Gárdonyi Géza*, zenéjét *Dankó Pista*. Énekli *Erczkövy Károly* és a személyzet. 5. szám. Terzett. „Ennek a kis lánynak...” szöveg. írta *Pósa Lajos*, zenéjét *Dankó Pista*. „Piros rózsát tűzök...” szövegét írta *Lévay Ede*, zenéjét *Dankó Pista*. „Azt mondják a kecskeméti leányok...” szöveg. és zenéjét írta *Dankó Pista*. „Hej rózsám, jaj de jó volt...” szövegét és zenéjét írta *Dankó Pista*. Énekli az egész személyzet. *Dankó Pista* társulata hangversenyeinek kiváló érdekessége és élvezetessége mellett még ama hazafias törekvéseért is elismerést érdemel, melylyel az erkölcsrontó német zenger kuplázást kiszorítani törekszik. Két előadást tartanak az Angol- királynő vendéglő udvarán: egyiket kedden, másikat szerdán este. Melegen ajánljuk a debreczeni közönség támogatásába és pártfogásába s előre felhívjuk a figyelmet az öreg *Csorba János* baritonistára, akinél jobb népdal-énekest el se lehet képzelni.

— **Hirlapirodalom.** „Érmelléki Közlöny” cím alatt indítottak *Ér-Mihályfalván* heti lapot, melynek egyik szerkesztője *Kuthi Zsigmond*, lapunk ismert munkatársa. A lap első száma a millenniumi ünnepekre való tekintettel, nemzeti színű keretben, csinosan kiállítva jelent meg. Szép sikert kívánunk az új lapnak.

— **Dalestély.** Fényes, intelligens közönség gyűlt össze szombaton este a „Bika”-szálloda dísztermében a városi dal- és zeneestélyére. Az énekszámok mindegyike kiválóan sikerült. A megszokott praezizitással játszotta el *Rácz Károly* a „Traviata” ouverturjét, a melyért zajosn megtapsolták. A nagy sikerrel végződött hangversenyt táncz követte reggelig.

— **Egy kis verekedés.** Hol történhetett volna másutt, mint a Csicsogó-téren levő embervásárban? *Nagy József* napszámos beruggott s kapájával *Szalontai Imre* nevű társát főbeütötte. A dolog vége az lett, hogy *Nagy József* a dutyiba, *Szalontai Imre* pedig a közokórházba került.

— **A tornaegylet közgyűlése.** A debreczeni tornaegylet népes közgyűlést tartott tegnap délelőt az új tornacsarnokban *Vecsey Imre* tanácsnok elnöklete alatt. A rendkívüli közgyűlésnek csak egy tárgya volt: *Dr. Nagy Kálmán* egyleti titkár jelentette be a tornacsarnok építkezésének előhaladását, majd előterjesztette az elnökség indítványát 10,000 forintnyi jelzálogos kölcsön fölvétele iránt, amelyre az elnökség meghatalmazást kért. Élénk, hosszú vitát provokált a fontos kérdés s csaknem két órai pro és kontra vitaközlés után a kért meghatalmazást a közgyűlés az elnökségnek megadta. A vevényekre felveendő kölcsön törlesztése tíz év alatt fog történni, évenkénti kisorsolás útján.

— **Betörés egy pinczébe.** Az „Erzsébet” kávéház szolgája, *Szabó József* hajdu-szoboszlói illetőségű legény, nagyon rászomjazt egy kis jó borra. Tegnap reggel *Rikker József* és *Andrási Gábor* társait a kávéház bezárása után magához hívta s a pinczeajtót feltörve onnan a legértékesebb borokat felhordták a kávéházba s ott alaposan beruggtak. A kávé feljelentésére a rendőrség a jókedvű legényeket letartóztatta s ügyüket a mai kihallgatás után áttették a királyi ügyészséghez.

— **Egy nyomdász halála.** *Kopetzky Rudolf*, morvaországi származásu nyomdász, ki pár hó előtt jött városunkba, három

heti ténykedése után sorvasztó betegségét a közokórházban gyógyítandó, szombaton délután meghalt. Mivel az elhalt nem volt tagja a nyomdász-egyletnek, temetéséről a Csokonai nyomda és kiadó r.-t. nyomdái személyzete gondoskodik s haláláról a következő gyászjelentést adta ki: A Csokonai nyomda és kiadó r.-társaság nyomdái személyzete, ugyszintén az összes debreczeni nyomdászok nevében is, fájdalommal jelenti szaktársának, a brünni születésű *Kopetzky Rudolf* betűszedőnek f. hó 13-án, délután 1/2 5 órakor, életének 28-ik évében, rövid szenvedés után bekövetkezett elhunytát. Földi maradványai f. hó 15-én d. u. 1/2 2 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint a közokórháztól a Szent Anna-utczai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1896. június 14. Béke porára! A temetést *Kernáts tem.* intézete rendezi.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A t. Házból.

Budapest, június 15. A Ház ma folytatta a kuriai bíráskodást. Kevés képviselő jelent meg s Ugron kérte a tagok megszámlálását, ami megtörténvén, házelnök konstataulta a Ház határozatképtelenségét, mire az ülést felfüggesztették. Szünet után Ugron ismételte kérését, Gajáry katalógus olvasást is javasolt, aztán az elnök megállapította, hogy a ház határozatképes. *Sima* fenyegette a Házat, hogy ha a módosításokat elvetik, obstruálni fognak. *Polonyi* rászólt: „Hogy beszélhetsz ilyet, ez bejelentése az obstrukciónak.” *Sima*: „Magam nevében szólok.” *Polonyi*: „Azt már teheted.” Gajáry figyelmezteti, hogy a felelősség ez esetben az ellenzékre hárul, ha a javaslatból nem lesz törvény. (Helyeslés jobbról.) A szakaszokat aztán gyorsan tárgyalták; több apró-cseprő módosítás adatott be, melyek közül a lényegesebbeket elfogadták.

A delegációkból.

Budapest, június 15. A magyar delegáció hadügyi, tengerészeti albizottságai jelentéseiket hitelesítették. *Szél Kálmán* a delegátusokat meghívta ebédre.

A sajtókongresszus megnyitása.

Budapest, június 15. A sajtókongresszust ma előkelő nagy közönség jelenlétében *Rákosi Jenő* elnök nyitotta meg. Jelen voltak: *Bánffy* miniszterelnök, *Wlassice*, *Darányi* miniszterek, *Türr* tábornok, *Lobkovicz* herceg stb. — A kormány nevében, *Wlassice*, a főváros nevében *Ráth* polgármester üdvözölte a kongresszust francia nyelven. *Singer* Vilmos felelt magyarul, németül francziául, megköszönve a lelkes fogadtatást. *Vaszary* és *Schlauch* biborosok kimmentették magukat. A kongresszus aztán megalakította az elnöki és jegyzői kart. Két órakor *Dániel* miniszter látta ebédre a kongresszust.

Az országos kereskedelmi kongresszus.

Budapest, június 15. Az országos kereskedelmi kongresszus ma a kiállítás területén *Dániel* Ernő miniszter diszelnöksével megkezdődött. Elnök lett *Matlakovicz*, az alelnökök egyike pedig *Biró József* debreczeni kereskedő.

A király a kiállításon.

Budapest, június 15. Ő felsége, ki már három ízben látogatta meg a kiállítást annak megnyitása óta, ma délelben

ismét kijött és ezuttal két nagy csoport fejlődése iránt tanusított nagy érdeklődést. A királyon kívül még Frigyes és Izabella kir. hercegek és Luitpold (Lajos) bajor kir. herceg jártak ma a kiállításban, melyben — vasárnap lévén — óriási közönség hullámzott. A király ezuttal a vas-fém és építőipar pavillonját és a közlekedésügyi csarnokot tekintette meg. Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter és Schmidt József igazgató kalauzolása mellett. Ő Felsége behatóan és érdeklődéssel szemlélte meg a **debreczeni középületekről** Székely Bertalan festőművész által készített szép vízfestményeket.

A kuriai bíráskodás és a független párt.

Budapest, június 15. Az országgyűlési függ. és 48-as pártnak József-utcai helyiségében tegnap Komjáthy Béla elnöklésével hosszas értekezlete volt, melyben folytatta a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat részleteinek tárgyalását. A tanácskozás eredményeként a párt elhatározta, hogy több, majdnem minden szakaszhoz módosítást fog benyújtani.

Az elcsapott érsek.

Budapest, június 15. Bukarestből írják. Az elmozdított metropolitának a királyhoz intézett kérvényére a király elrendelte, hogy a metropolitát tartózkodása helyén minden kényelemmel ellássák.

Bolgár vendégek Budapesten.

Budapest, június 15. A szisztovoji kereskedelmi iskola III. tanfolyamának hallgatói a legközelebbi napokban 10 napra terjedő kirándulást tesznek Budapestre. Itt tartózkodásuk idején megnézik a kiállítást és a nagyobb ipari és kereskedelmi telepeket is.

Orosz-határzár.

Budapest, június 15. Tifliszből érkező jelentések szerint a hadtest parancsnokságot eszásári rendelettel utasították, hogy a török határt különösen szemmel tartsa és hogy mindenkit visszautasítsanak, aki rendes utlevéllel nem tudja magát igazolni. Ez intézkedés egy részt az örmény emigránsok ellen irányul, másrészt pedig a kurdoknál kiütött pestis megakadályozását célozza.

Nemzetközi sajtó-kongresszus.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 15.

A hetedik nagyhatalomnak, a világ-sajtónak négyszáz képviselője gyült össze Budapesten a nemzetközi sajtókongresszusra, a mely ma kezdődik és e hó 18-án ér véget.

Megbecsülhetetlen a kongresszusnak Budapesten tartása reánk, magyarokra nézve. Külföldi tagjai, a kik a művelt világ gondolkodását, rokonszenvét irányítják, alkalmat vesznek, hogy közvetlen tapasztalat utján ismerkedjenek meg Magyarországgal, magok lássák igazságos szemmel becsületes törekvéseinket, haladásunkat, a kik a civilizációnak legelső és legbuzgóbb zászlóhordozói vagyunk Keleten.

*

A nemzetközi hírlapi kongresszus a tegnapi napon kezdte meg működését és e hó 18-ig folytatja. Tanácskozások ünnepekkel fognak váltakozni e nap alatt. Már vasárnapig 343 hírlapíró jelentkezett a kongresszusra, de folytonosan szaporodik a jelentkezők száma, mely kétségkívül túlhaladja majd a 400-at is.

A kongresszus irodája az Otthon írók és hírlapírók körében működik Rákosi Jenő elnök vezetése mellett.

A kongresszus végleges programja ez: Vasárnap esti 9 órákor ismerkedési estély az Otthonban.

Hétfőn, június 15-én: Reggel 9 órákor a kongresszus megnyitása, a kongresszusi tagok és meghívott vendégek jelenlétében a Lipót-utcai új városháza közgyűlési termében. A kongresszus tagjait a főváros nevében Ráth Károly főpolgármester üdvözlöi.

Délután 2 órákor a kongresszus tiszteletére a kiállítás igazgatósága diszebedet ad az ünnepek csarnokában. Ezután a kiállítás megtekintése, séta a korszón.

Kedden, június 16-án, délelőtt 9 órákor: A kongresszus folytatja tanácskozásait.

Délután 5 órákor a székesfeváros vendégeiül fogadja a kongresszus tagjait egy dunai sétahajózáson, melyre Thaly Emil, a dunagőzhajózási társaság igazgatója, a társaság legnagyobb hajóját díjtalanul engedte át.

Este 9 órákor nagy tűzijáték és nép-ünnep Konstantinápoly területén a kongresszus tiszteletére. A tűzijáték után nagy szerenáda a vizen.

Szerdán, június 17-én délelőtt 9 órákor a kongresszus folytatja és befejezi tárgyalásait.

Délután a kiállítás megtekintése.

Este 8 órákor nagy fogadás a miniszterelnöknél meghívott vendégekkel.

Csütörtökön, június 18-dikán nappal a főváros nevezetességeinek a megtekintése.

Egy nagyobb csoport a Balatonhoz rándul le, mely ezéla a déli vasut különvonatot, balatoni gőzhajózási társaság külön hajót bocsát rendelkezésre. Tervebe van véve egy másik csoport kirándulása *Debreczenbe és a Hortobágyra.*

Este fél 8 órákor báró Nopcsa Elek, az operaház intendása, diszeledést rendez a kongresszus tiszteletére; ez alkalommal Bánk-bán kerül színre.

A kongresszus külföldi képviselőinek köre, mely Bécsben gyülekezett, tegnap este 6 órákor külön hajóval érkezett Váczig az Otthon választmányának egy küldöttsége utazott a hajó elébe, onnantól kezdve átvéve a vezetést. A budapesti hajóállomáson ismét egy másik küldöttség várta az érkezőket, a kiket Rákosi Jenő, az Otthon, a magyar sajtó nevében üdvözölt.

Sok tagérkezett a délután folyamán az egyes vonatokkal is. Minden alkalommal az állandó bizottságnak egy-két tagja várta a vendégeket, míg egy hordár táblát emelt a magasba, melyen nagy betűkkel az Otthon felirat volt olvasható. Ez volt a már előre megállapított jel az idegen újságírók részére, a kik a táblát látva, feléje siettek és ott a rájuk várakozó magyar újságírókkal találkoztak.

Az ismerkedési estély a legszívélyesebb mulatságok egyike volt. Az Otthon tagjai, a kik ezuttal a házigazdák szerepét töltik be, vállvetve versenyeztek, hogy az estélyt külföldi társaik részére minél kellemesebbé és élvezetesebbé tegyék.

A mostani kongresszus, mely a nemzetközi sajtókongresszusok sorozatában a 3-ik, messzire tulszárnyalja a megelőző kettőt. A múlt évben, Bordeauxban is csak 200-an jelentek meg, holott Budapesten 300-nál többen jelentkeztek. A névsorban, már t. i. az elsőben, mely ed-

digelé nyomtatásban megjelent, *Németország* 56 taggal, *Anglia* 21 taggal, *Ausztria* 48 taggal, *Belgium* 16 taggal, *Dánia* 2 taggal, *Franciaország* 81 taggal, *Olaszország* 32 taggal, *Norvégia* 8 taggal, *Oroszország* 4 taggal, *Svájc* 7 taggal, *Svédország* 8 taggal van képviselve. A Bécsben működő külföldi újságírók szindikátusa 11 tagját küldte el, míg a Vegyesek cím alatt 19 újságírónak a nevét látjuk.

A névsor diszes, előkelő. Tagjainak jó hírnevével és számarányával egyaránt imponál.

Franciaország lelkesedése látszik a legnagyobbak. A párisi és egyáltalán a francia sajtónak minden nagyobb lapja képviselteti magát és a képviselők közt sok ismerős nevet találunk.

Sajnálattal értesültünk, hogy Hebrard szenátor, a párisi *Temps* főszerkesztője az utóbbi napokban megbetegedett és így a Budapestre jövetelről le kellett mondania. Helyette a velünk mindenkor rokonszenvező nagy francia újságnak egy másik, kiváló munkatársa jön le.

Itt lesz a *Figaro* hasábjairól ismert Bataille Albert, a szellemes csevegő, a kitűnő törvényszéki tudósító, Paul Ginistry, a kedvelt tárczairó, Hervé az előkelő akadémikus, a Soléil szerkesztője, Barbier a marseillesi újságíró, ki oly sok szép és vonzó cikket írt már kiállításunkról és millenniumi ünnepeinkről.

Olaszország elküldte Guiseppe Gracosát, az Apródok szerzőjét. Arnold Vassalot, a párisi Figaro tartalmasságával és szellemességével versenyző Don Chisciotte szerkesztőjét, Michele Torracát, az Opinione szerkesztőjét, a ki mint Rudini miniszterelnök egyik leglelkesebb híve, mint kiváló szónok is Olaszországnak legnépszerűbb emberei közzé tartozik. Eljött Raffaele de Caesar, a Simmece álnév alatt író publicista.

Németországból a „Deutsche Schriftsteller Genossenschaft“ és a berlini tudósítók egyesületének tagjai nagy számmal érkeztek. Hoecker Oszkár Pál maga állt az élükre. A németek soraiban látjuk Stettenheim Gyula humoristát, Katschert, a ki a magyar irodalom ismertetésével és a kiválóbb magyar művek átültetésével régóta lekötelezett bennünket, — szívesen, örömmel látott női kollégánk, Thenius Johanna asszony, Drezdából jött el, Lipese, München, Meissen, Hamburg elküldte képviselőit, — Németország tehát magas fejlődésű hírlapirodalmát méltó módon képviselteti.

Az angol újságírókat maga Sir Thomas Crosbie, a londoni újságírók egyesületének elnöke vezeti. Vele jött az egyesület női tagja, Thompson asszony is, a kit ismét két Stuart kisasszony kísér, még pedig Stuart M. és Stuart Benedicte urhölgy. E hölgyek számottevő tagjai a londoni zsurnalisztikának.

A *bécsi kollégák* egytől-egyig régi ismerősök. Itt voltak már a kiállítási építkezések bemutatásánál és nagyban lelkesedtek a kiállítás megnyitása napján is. A diszfelvonulás remek szépségeit nem győzték magasztalni és most váltig állítják, hogy igazi jó barátaink. Soraikban van Winternitz, a bécsi Konkordia elnöke, a ki pohárköszöntőivel már régóta megnyerte a magyar sajtó rokonszenvét, Pözl Eduárd a legszellemebb bécsi tárczairó, Sternberg Julián dr., a ki a Wiener Allg. Zeitungban ragyogtatja tollát, oly hangon írt vezércikkeiben, a milyent a bécsiek nem igen szeretnek bevenni. Első helyen kellett volna említenünk köztük Groller Balduin asszonyt, a kit tárczái után az egész írói világ, de a nagy közönség is előnyösen ismer.

Ausztriának összes koronaországi is kitettek mngukért.

A kis *Dánia* Heurlinget küldte el, a ki a dán újságírói egyesület elnöke és

hogy egyedül ne legyen, kirendelte melléje Janson szerkesztőt.

A norvég Christániában talán nem is lesz, a ki az ujságokat e héten megcsinálja, oly nagy számban jöttek el az északföldi jó kollegák, a kiket Christofersen, az ujságírói klub elnöke vezet.

Az oroszokat a St.-Petersburger Zeitung szerkesztője, Schmid Emil képviseli, a ki a kiállítás megnyitása óta időzik már Budapesten és oly jól érzi magát itt, hogy akár vissza se menne. A Novoje Wremja Bronislawskyt küldte el, de eljött a varsói Fryze Felix is.

Svájczy Luzernből, Genfből küldte el képviselőit.

A legnagyobb örömmel talán mégis a svédek jöttek. De hát az ő örömük egy kis önzésen is alapul, mely — igaz — vendégszereteten nyilvánul. A svéd ujságírók ugyanis királyuknak és Stockholmban városnak szives meghívását hozták, hogy a jövő évi kongresszust az ő fővárosukban tartsák meg. A jövő év Svédországnak is jubiláris, ünnepi éve lesz. E kívánság felett persze a mostani kongresszus fog dönteni.

Van aztán egy díszes ujságírói sorozat, a „vegyesek.” Amsterdam, Helsingfors, Boston, San-Francisco, Chicago, Buffalo, Venezuela, Buenos-Ayres, Rio-Janeiro, Madrid, Lissabon ujságírói jöttek el és csoportjukat épenséggel nem teszi érdektelenné, hogy négy miss és két madame tarkítja azt.

Irodalom Művészet.

* „Árpád” hősköltemények első része a „Bolgárháború” megjelent a nagyváradi „Szent László”-nyomda részvénytársaság kiadásában. A hősköltemény tizenkét énekre van felosztva. Tartalmazza az etelközi magyarok küzdelmét VI. Leo görög császár szövetségében Simon bolgár ezár ellen. Árpád, Kurzán vezér alvezére meglátogatja Konstantinápolyt, hol az udvar mulatozásai visszatartják. Ez alatt Kurzán megtöri a megkötött békét, Simon ezárra támad. Huba, Tas, Kont a feltámadó bolgárokkal birkózik, már-már pusztulás lenne sorsuk, a mikor Árpád jő, Simont újból leveri, Simon boszút esküszik, ráveszi abesenyőket, hogy az otthon maradt magyarokat megtámadják; Almos és Levente ezen harcban elesnek Előd, Ont és Tehtem a határon a végső küzdelemre megállanak, a esata sorsa ellenök fordul. Előd fogva, amikor a visszatérő magyar sereg rátámad a besenyőkre, visszaszorítja őket. A tulerő ellenében azonban nem remélhetik ős hazájok visszafoglalását, megindulnak hát Etele országának felkeresésére. Indulások előtt Árpád személyében vezért választanak, s vérok orestzésével peccéteik meg az örökös szövetséget, megalkotják a hét pontból álló vérszerződést. A 170 lapra terjedő, alexandrinus versformába írt hőskölteménynek ára 1 frt. Kapható: a Szent László-nyomda részvénytársaság kiadóhivatalában. A szép munkát melegen ajánljuk.

Tanügy.

* Beírások a debreczeni főgymnáziumban. Hogy a jövő tanévre való beíratkozások megkönnyítenek, már a múlt évben az az intézkedés léptetett életbe, hogy az intézet növendékei a jövő tanévre már most, a tanév végén beíratkozhatnak. E végből a vizsgálat megtörténte után jelentkezniök kell a növendékeknek 2 nap alatt jelenlegi osztályfőnökeiknél az osztályfőnökök által kijelölendő helyen és időben, bizonyítványuk bemutatása és az I—IV. osztályban 1 frt 35 kr, a IV—VIII. osztályban 1 frt 55 kr lefizetése mellett. Elégtelen osztályzatu és

kevésbé szabályszerű magaviseletü tanulóik azonban e kedvezményben nem részesíthetők.

* A jövő tanév kezdete a debreczeni főiskolában. Az akadémiai tanács azt a javaslatot terjesztette az egyházi főhatóság elé, hogy mivel a budapesti tudomány-egyetemen is október 1-én fog a tanév megnyitani, az akadémián szeptember 24-én kezdődjenek a beíratások, az évnnyitó istentisztelet pedig az akadémiára nézve október 1-én tartassék. A gymnasiumi és tanítóképezdei tanári kar javaslata szerint pedig ezekben az intézetekben szept. 8-án kezdődnek a beírás és 14-én lenne az évmegnyitó istentisztelet.

A Poesie.

(K.) Napjainkban alig van valami felkapottabb a szivarvégek és elhasznált bélyegek gyűjtésén kívül a „Poesie”-nél.

Ez a diszesebbnél-diszesebb kiállítású könyvecske ma már nemcsak a salonok gyöngyház-betétes asztalkáin látható, hanem minden olyan háznál, ahol 13—30 éves leány várja férjhezmenetelének felvirradó hajnalát.

Maholnap megérjük, hogy Miczi a szobacziezus is „Poesie”-vel fog bennünket kikísérni, ha urnőjétől távozzunk s a szokásos közsönés helyett ábrándos sorokat fog kérni emlékkönyvébe . . .

Iskolás kis leányok könyvtáskájukban már „Poesiet” hordanak, melybe gimnáziumi tanulók írják epedő és fájdalmas soraikat.

Ha egy fiatal leánnyal találkozunk, az azonnal fölker bennünket arra, hogy írjunk emlékkönyvébe néhány sort s ha csak az ember haragot nem akar fejére venni, kénytelen kívánságának eleget tenni.

Fiatal asszonyok már nem lelkesülnek a „Poesie”-re, ami nagyon is érthető. Ők már tapasztalásból tudják, hogy a „Poesie” talán mindenütt megvan, kivéve a házas életet. Hamar belátják, hogy színes, ragyogó reményeik nem teljesültek és érzik, hogy az ideálisrus, mely őket leánykoruk mosolygó reggelén körülöngte csak addig tartott, míg az „igen”-t elrebegették az oltárnál.

Nem tagadom, hogy tanulmány tárgyává tettem azon szebbnél-szebb kiállítású könyvecskeket, melyek művészi kivitelű czimtláikön e szót viselik: Poesie. Elgondoltam sokszor, hogy ha ezeknek belső értéke és tartalma arányban állanának a kiállítás külső szépségével, akkor egy-egy ilyen „Poesie” kincsekkel érne fel. Sajnos azonban, hogy a külső és belső között csak a legritkább esetekben találtam hasonlóságot. Soha az emberi ősznek annyi aberrációját nem olvastam, mint épen e könyvecskében. Sehol annyi hamis érzést betükkel kifejezve nem találtam, mint ezekben a „szellemgyűjtemények”-ben.

Néhányat ezek közül nem lesz érdektelen idejegyezni elrettentésül azoknak, kik emlékkönyveiket szeretnék teleírva látni mielőbb.

„Ha egy forró esők után eped, úgy ne menjen messze itt vagyok én.” Csólossy Adolár bölcsész.

„Ne higyeje, hogy az életnek nincsenek örvényei. Magam is ezek közzé kerültem és mondhatom kegyednek, hogy ezekben nem valami kellemes a lét.” Örvényessy Fridolin érettségi jelölt.

„Ha szivem szabad volna, odaadnám kegyednek, hogy azt saját szívének kalitkájába zárja.” Szivessy Jenő IV. o. tanuló.

„A tiltott csókban oly édesség van, melyet az életben nem fog találni sohasem.” Czukrossy Ernő kereskedelmi iskolai hallgató.

„A megsértett világrendet csak egy golyó engesztelheti ki.” Pisztolý Lénárt magánzó.

„Amit kegyednek előszóval nem szabad elmondanom, azt e lapokra írom fel:

Szeretem, mert szép
Szeme, foga ép
És bárhova lép
Szívet, lelket tép.

Gyávay Géza.

„Álmatlan éjjeleimet miért nem változtatja örök álommá habkezei simításával.” Almossy Álmos.

„Ha mindenki elhagyja kegyedet, boruljon keblemre, itt hazát talál.” Kebles Aladár.

„Ki ifju korában meg nem becsüli a szerelem mindenható erejét, az nem számíthat vidám örökségre.” Böleskövy Izsó.

„A kegyed szeme mellett, az égbolt pokoli sötétség.” Sötéth Elemér.

„Ha férjet választasz csak a vagyóra nézz. Ezzel később mindent megvehetsz.” Okoss Gizella felső leányiskolai növendék.

„A boldogság elérésére nem kell ideálizmus. Ez utóbbi csak hátráltatja az előbbi.” Zengő Birike.

Szeretlek mint akárki, ha nem hiszed vakard ki. H. önkéntes.

„A nevelő-intézet a szabad gondolkodásnak kivégzési kamarája. Azért, ha leányaid lesznek, óvakodjál őket ide juttatni.” Zárday Elenora, végzett növendék, jelenleg 14 éves.

Szíves érdeklődőknek gyűjteményem bármikor rendelkezésükre áll.

De hát ezeken, a fent elősorolt furcsaságokon vagy sajnálkozik, vagy mosolyog az ember, hanem ha azt látja, hogy meglelt, magukat okos egyéneknek tartó emberek is írják ilyeneket, már akkor boszankodás fogja el az olvasót.

Magát igen szellemesnek tartó férfi tollából olvastam e rémes sorokat:

„Ha az elkárhozottak összes kinjai dulnának szivemben, még akkor sem fájna az úgy, mint mikor kegyednek villámnál sújtóbb tekintetével találkozom.”

Továbbá:

„Miért is nem boldog minden ember? Sokszor elgondolodom e témán. Talán azért, mert Isten az embert férfinak és nőnek teremtetete.”

„Egész életemben epedtem egy kis boldogságért. Vajon lehet-e reményem arra, hogy azt e „Poesie” tulajdonosnőjénél feltalálom?”

„Ki nem hisz a világon senkiben és semmiben, az a legboldogabb ember. Ez erős meggyőződése.”

„Annyi csalódás után már nem tudnám még azt sem szeretni, ki könyezve vallana előttem szerelmet.”

Egy valakinek emlékkönyvébe egy őszbehajló asszony e sorokat írta: Az antik műdarabokért lelkesül a művészvilág. Évezredek emlékei drága pénzen kelnek el. És a nő? Minél előbb halad a korban, annál értéktelebb lesz. „Hol van itt az igazság?”

Egy öreg agglegény az eléje nyujtott „Poesie”-be ilyformán öntötte ki világfájdalmát: „Tempi passati.”

* * *

Egész őszintén mondhatom, hogy a legtöbb „Poesie” hemzseg az ilyen bolondgombáktól és maszlagos redőszirmoktól, melyeket azután mohón élvez a tapasztalatlan leányvilág szellemi üdeségének végtelen kárára.

A „Poesie” most divat, de lehet, hogy néhány év múlva leveszik a salonok asztalairól és csak egy — két világ-fájdalmas hölgy fogja őrizgetni szekrényében, mint a multnak egy kétes becsü emlékét. De ha már megvan ez a több szellemi kárt, mint hasznót hajtó „Poesie”, akkor a mamáknak lenyen gondjuk arra, hogy semmi léhaság ne kerüljön azokba. A szellem gyönyör-

